Europaparlamentet
2024-2029

Utskottet för kvinnors rättigheter och jämställdhet

2024/2019(DEC)

21.2.2025

YTTRANDE

från utskottet för kvinnors rättigheter och jämställdhet

till budgetkontrollutskottet

över ansvarsfrihet för genomförandet av Europeiska unionens allmänna budget för budgetåret 2023, avsnitt III – kommissionen, genomförandeorganen och nionde, tionde och elfte Europeiska utvecklingsfonden
(2024/2019(DEC))

Föredragande av yttrande: Lina Gálvez

PA_NonLegDec

YTTRANDE

Utskottet för kvinnors rättigheter och jämställdhet uppmanar budgetkontrollutskottet att som ansvarigt utskott infoga följande i sitt förslag till resolution:

A. Jämställdhet och undanröjande av bristande jämställdhet är grundläggande värden som Europeiska unionen bygger på, i enlighet med artikel 2 i fördraget om Europeiska unionen. Jämställdhet mellan kvinnor och män är ett av unionens grundläggande värden, och unionen har åtagit sig att främja jämställdhet i all sin verksamhet, i enlighet med artikel 8 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (EUF-fördraget), och därmed fastställs principen om jämställdhetsintegrering och jämställdhetsbudgetering, och i enlighet med Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna.

B. Kommissionen har stärkt sitt engagemang för en jämlikhetsunion, vilket åskådliggörs av meddelandet från kommissionen till Europaparlamentet, rådet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén och Regionkommittén, i vilket en jämställdhetsstrategi för 2020–2025 lanseras i enlighet med artikel 8 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (EUF-fördraget).

C. Handlingsplanen för digital utbildning 2021–2027 kommer specifikt att syfta till att få fler kvinnor att utbilda sig och arbeta på det digitala området och inom naturvetenskap, teknik, ingenjörsvetenskap och matematik (STEM), även som företagare. De framtida finansieringsmekanismerna bör underlätta en ökad inkludering av kvinnor och flickor.

D. Enligt det europeiska nätverket för förebyggande av brottslighet var och förblir Daphneprogrammets mål relevanta för de ursprungliga behoven, dvs. att skydda barn, ungdomar och kvinnor mot våld och att förebygga våld.

E. Unionen har utrymme för förbättringar i sin strategi för att främja jämställdhet genom sin politik, sin lagstiftning och sina finansieringsmekanismer. Europaparlamentet har upprepade gånger uppmanat kommissionen att främja och genomföra jämställdhetsintegrering, däribland jämställdhetsbudgetering och könsspecifika konsekvensbedömningar, i all unionspolitik.

F. Jämställdheten i unionen har påverkats negativt av konsekvenserna av att jämställdheten och kvinnors rättigheter gått bakåt när det i synnerhet gäller sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter i flera medlemsstater. Att skydda och främja sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter är avgörande för att uppnå full jämställdhet och garantera att kvinnor kan bestämma över sina egna kroppar. Antigenus- och antiabortrörelserna i Europa blir alltmer högröstade och inflytelserika. Dessa rörelser är välfinansierade och välorganiserade och kommer sannolikt att sätta större press på kvinnors rättigheter i framtiden. Andra pågående kriser, såsom klimatkrisen, väpnade konflikter och de stigande levnadskostnaderna, slår också oproportionerligt hårt mot kvinnor. Dessa faktorer fördjupar ojämlikheten ytterligare och hindrar framsteg med jämställdheten.

G Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna innefattar inte bara jämställdhet utan skyddar även människans värdighet och förbjuder alla former av diskriminering, däribland sådana som grundar sig på sexuell läggning och könsidentitet.

1. Europaparlamentet uttrycker allvarlig oro över att ingen fokusering på att skydda kvinnor och flickor från någon form av våld kan konstateras i unionens budget. Parlamentet beklagar avsaknaden av uppdelade uppgifter om könsrelaterat våld och kräver ett korrekt och snabbt genomförande av artikel 44 i direktivet om bekämpning av våld mot kvinnor och våld i nära relationer[1]. Parlamentet uppmanar kommissionen och medlemsstaterna att undersöka möjligheten att utöka och förbättra de insamlade uppgifterna – särskilt för att förhindra upprepade eller förutsägbara brott – så snart som möjligt och under alla omständigheter i all ny lagstiftning och nya översyner. Parlamentet efterlyser obligatoriska könsspecifika konsekvensbedömningar som är inriktade på skyddet mot våld för att göra det möjligt att övervaka åtgärdernas effektivitet i relevanta lagstiftningsakter.

2. Europaparlamentet betonar att ett jämställdhetsperspektiv bör integreras och säkerställas inom alla politikområden, särskilt mot bakgrund av de många könsspecifika effekterna av olika pågående klimatrelaterade, energirelaterade och sociala kriser, med fokus på sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter (SRHR) och bakslaget för jämställdhet och kvinnors rättigheter i flera medlemsstater och i övriga världen. Parlamentet upprepar därför sin uppmaning att använda jämställdhetsbudgetering i alla stadier av budgetförfarandet.

3. Europaparlamentet framhåller att det på grund av den förföljelse som hbtqia+-personer utsätts för är nödvändigt att anslå tillräckliga budgetmedel för att bekämpa hbtqia+-fobi, till exempel genom telefonlinjer för rådgivning och stöd.

4. Europaparlamentet erkänner unionens engagemang för jämställdhetsintegrering och behovet av att ytterligare fokusera på att bekämpa våld mot kvinnor och flickor i EU samt på utnyttjande av informationskampanjer. Parlamentet påminner om att var tredje kvinna i EU någon gång under sin livstid upplever könsrelaterat våld, bland annat fysiskt, sexuellt och psykiskt våld eller hot om våld[2]. Parlamentet betonar behovet av att upprepa att våldtäkt alltjämt är en av de mest utbredda kränkningarna av de mänskliga rättigheterna och betonar behovet av att snarast fastställa en gemensam definition av våldtäkt på EU-nivå baserad på avsaknad av samtycke och med gemensamma minimipåföljder i nationell lagstiftning. Parlamentet upprepar att allt sex utan samtycke måste klassas som våldtäkt i varje EU-medlemsstat.

[1] https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SV/TXT/PDF/?uri=OJ:L_202401385
[2] https://fra.europa.eu/sites/default/files/fra_uploads/eu-gender_based_violence_survey_key_results.pdf

5. Europaparlamentet upprepar att SRHR är grundläggande mänskliga rättigheter och att förverkligandet av dessa är en grundläggande aspekt av människans värdighet och en förutsättning för att uppnå jämställdhet. Parlamentet vill se kraftfulla europeiska insatser för att skydda våra grundläggande värden såsom lika rättigheter när det gäller kroppsligt självbestämmande och tillgång till SRHR, inklusive säkra och lagliga aborter. Parlamentet framhåller behovet av att öka budgetanslagen till stöd för allmän respekt för och tillgång till SRHR , inbegripet tillgång till kostnadsfria, säkra och lagliga aborter och andra grundläggande tjänster för reproduktiv hälsa.

6. Europaparlamentet välkomnar utvecklingen och genomförandet av metoden för jämställdhetsintegrering. Parlamentet upprepar att tillämpningen av denna behöver vidareutvecklas och förbättras. Parlamentet efterlyser förbättrad insamling, rapportering och utvärdering av jämförbara könsuppdelade uppgifter i samband med all relevant EU-politik. Parlamentet uppmanar med kraft kommissionen att prioritera detta.

7. Europaparlamentet är oroat över de ökande finansiella riskerna till följd av Rysslands anfallskrig mot Ukraina och dess inverkan på kvinnor. Parlamentet erkänner kvinnors utsatthet i samband med krig och i konfliktområden och behovet av att prioritera politik som skyddar barn, kvinnor och familjer, särskilt genom att ge bistånd i konfliktsituationer och tillgång till hälso- och sjukvårdstjänster, däribland akutpreventivmedel, testning för sexuellt överförbara infektioner, profylaxbehandling efter exponering och tillgång till säker och laglig abortvård. Parlamentet fördömer konfliktrelaterat könsrelaterat våld, även utnyttjande av sexuellt våld och våldtäkt som ett krigsvapen. Parlamentet efterlyser skydd och stöd till kvinnor, vilket även inkluderar förebyggande av människohandel och sexuellt utnyttjande, särskilt när det gäller att tillhandahålla hjälp i konfliktsituationer och tillgång till hälso- och sjukvårdstjänster, inbegripet tillgång till säkra och lagliga aborter.

8. Europaparlamentet påminner om att deltagandet på arbetsmarknaden är betydligt lägre för kvinnor och män med funktionsnedsättning än för kvinnor och män utan funktionsnedsättning. Parlamentet efterlyser lämpliga åtgärder för att ta tag i denna fråga.

9. Europaparlamentet stöder målet i FN:s Spotlight-initiativ att få ett slut på våldet mot kvinnor och flickor och att tillgodose behoven hos utsatta grupper, såsom offer för skadliga sedvänjor såsom kvinnlig könsstympning eller barnäktenskap, och betonar att dessa åtgärder måste inbegripa hbtqia+-kvinnor. Parlamentet uppmanar med kraft kommissionen att sätta stopp för finansiering av rörelser inom och utanför unionen som proaktivt bidrar till förtryck av kvinnor i alla former, bland annat genom kampanjer mot grundläggande rättigheter, inbegripet kvinnors rättigheter och SRHR.
Parlamentet uppmanar med kraft kommissionen och medlemsstaterna att stärka de medvetandehöjande kampanjerna mot könsrelaterat våld och diskriminering genom att uttryckligen inbegripa utbildningsinsatser för att bekämpa hbtqia+-fobi och främja sexuella och reproduktiva rättigheter. Parlamentet efterlyser omfattande och åldersanpassade utbildningsprogram om sexualitet och relationer som främjar jämställdhet, samtycke och respekt för mångfald i alla medlemsstater.

10. Europaparlamentet vill att EU-budgeten ska dra bättre omsorg om kvinnor som i dag har begränsade möjligheter till utbyte med andra och till kompetensutveckling, t.ex. genom mentorskapsprogram eller yrkesnätverk från alla sektorer i den europeiska ekonomin.

11. Europaparlamentet påminner om att EU-institutionerna i överensstämmelse med artikel 11.2 i EU-fördraget måste föra en öppen, tydlig och strukturerad dialog med civilsamhällesorganisationer och representativa sammanslutningar, och betonar i detta avseende särskilt att tillgång till strukturfinansiering är en förutsättning för att säkerställa allmänhetens deltagande, utan vilket det inte skulle vara möjligt för medborgarna att få sin röst hörd på EU-nivå genom sina representativa sammanslutningar, föra en regelbunden dialog med EU-institutionerna som bidrar till demokratiskt deltagande i beslutsfattandet och en öppen och bred dialog där hänsyn tas till mångfalden av åsikter och tankar och där allmänintresset får komma till tals lika mycket som kommersiella intressen, utöva en övervakande roll när det gäller genomförandet av EU:s politik och lagstiftning, inbegripet användningen av EU-medel, eller fungera som kontroller och motvikter för rättsstatsprincipen. Parlamentet påminner om det åtagande kommissionen gör i sina politiska riktlinjer om att intensifiera sitt samarbete med civilsamhällesorganisationer som har sakkunskap och en viktig roll att spela för att försvara specifika samhällsfrågor och upprätthålla de mänskliga rättigheterna, vilket innebär att det, även om kommissionen inte bör ge icke-statliga organisationer i uppdrag att bedriva viss verksamhet eller stödja specifika ståndpunkter eller policyer, fortfarande är av grundläggande betydelse att det civila samhällets organisationer genom EU-finansiering kan föra en ”öppen, tydlig och strukturerad dialog med EU-institutionerna”, i enlighet med artikel 11 i EU-fördraget, genom verksamhet såsom opinionsbildande verksamhet, demonstrationer eller rättsliga åtgärder, och att sådan verksamhet bör förbli stödberättigande i de relevanta finansieringsprogrammen och ha tillräckligt med öronmärkt finansiering till sitt förfogande.

12. Europaparlamentet framhåller behovet av att se till att alla EU-medel når ut till sina avsedda mottagare och att ingen EU-finansiering ges eller kopplas till något terrorsyfte eller till någon form av terrorism, vilket skulle få katastrofala följder för kvinnor och flickor.

13. Europaparlamentet efterlyser en stabil finansieringsram för att säkerställa Daphneprogrammets effektivitet och hållbarhet när det gäller att främja skyddet av kvinnor och barn mot våld. Parlamentet lovordar Daphneprogrammets effektivitet, t.ex. dess imponerande resultat och genomslagskraft, i förhållande till de blygsamma resurser som anslagits. Parlamentet betonar vikten av att införa en särskild budgetpost för Daphneinitiativet för att öka synligheten, transparensen och ansvarsskyldigheten i fördelningen av medel, särskilt genom åtgärder som syftar till att bekämpa alla former och nivåer av könsrelaterat våld mot kvinnor och flickor och våld i nära relationer och att på lämpligt sätt stödja offren. Parlamentet konstaterar att syftet med Daphne är att skydda barn, ungdomar och kvinnor mot alla former av våld och människohandel, och att uppnå en hög nivå av hälsoskydd, välbefinnande och social sammanhållning. Parlamentet uppmanar i detta avseende med kraft EU att betrakta programmet som en prioritering i EU-budgeten.

14. Europaparlamentet vill att det inrättas ett särskilt program inom finansieringsramen för Daphne för att ta upp våldet mot hbtqia+-kvinnor, bland annat genom skyddade boenden, tillgång till stödtjänster skräddarsydda efter deras behov och skydd av deras rättigheter i fråga om sexuell och reproduktiv hälsa.

BILAGA: ENHETER ELLER PERSONER SOM FÖREDRAGANDEN HAR MOTTAGIT SYNPUNKTER FRÅN

Ordföranden (i egenskap av föredragande) förklarar på eget ansvar att hon inte har mottagit några synpunkter från någon enhet eller person som ska förtecknas i denna bilaga i enlighet med artikel 8 i bilaga I till arbetsordningen.

INFORMATION OM ANTAGANDET I DET RÅDGIVANDE UTSKOTTET

Antagande	18.2.2025
Slutomröstning: resultat	+: 27 –: 10 0: 1
Slutomröstning: närvarande ledamöter	Abir Al-Sahlani, Mireia Borrás Pabón, Irmhild Boßdorf, Mélissa Camara, Margarita de la Pisa Carrión, Valérie Devaux, Elisabeth Dieringer, Rosa Estaràs Ferragut, Heléne Fritzon, Lina Gálvez, Alexandra Geese, Chiara Gemma, Assita Kanko, Arba Kokalari, Ewa Kopacz, Elena Kountoura, Sebastian Kruis, Judita Laššáková, Eleonora Meleti, Irene Montero, Carolina Morace, Maria Noichl, Mirosława Nykiel, Sirpa Pietikäinen, Giusi Princi, Emma Rafowicz, Joanna Scheuring-Wielgus, Benedetta Scuderi, Laurence Trochu, Marko Vešligaj, Maria Walsh, Lucia Yar
Slutomröstning: närvarande suppleanter	Elena Donazzan, Loucas Fourlas, Elisabeth Grossmann, Jana Toom
Slutomröstning: närvarande ledamöter (art. 216.7)	Gabriella Gerzsenyi, Nikos Papandreou

SLUTOMRÖSTNING MED NAMNUPPROP I DET RÅDGIVANDE UTSKOTTET

27	+
PPE	Loucas Fourlas, Gabriella Gerzsenyi, Arba Kokalari, Ewa Kopacz, Eleonora Meleti, Mirosława Nykiel, Sirpa Pietikäinen, Giusi Princi, Maria Walsh
Renew	Abir Al-Sahlani, Valérie Devaux, Jana Toom, Lucia Yar
S&D	Heléne Fritzon, Lina Gálvez, Elisabeth Grossmann, Maria Noichl, Nikos Papandreou, Emma Rafowicz, Joanna Scheuring-Wielgus, Marko Vešligaj
The Left	Elena Kountoura, Irene Montero, Carolina Morace
Verts/ALE	Mélissa Camara, Alexandra Geese, Benedetta Scuderi

10	-
ECR	Elena Donazzan, Chiara Gemma, Assita Kanko, Laurence Trochu
ESN	Irmhild Boßdorf
NI	Judita Laššáková
PfE	Mireia Borrás Pabón, Elisabeth Dieringer, Sebastian Kruis, Margarita de la Pisa Carrión

1	0
PPE	Rosa Estaràs Ferragut

Key to symbols:
+ : Ja-röster
- : Nej-röster
0 : Nedlagda röster